סותמת

קודם שמעתי את שקיות הנייר מתנגשות בקיר, אחר כך נטרקה הדלת מעצמה, והפסיעות של הכלה רקדו אל חדר הבנות.

“זאת ליזי?” בירר אהרון, שולח מבט אל מה שנשאר מהילדה שלנו.

הרמתי באנחה את השקיות וגררתי אותן לדלת החדר שלה. שמעתי אותה מבפנים צוחקת את הצחוק ההוא, שנולד רק לפני שבועיים: צרוד בקצוות, ואז פורץ ומשתחרר להמון חרוזים קטנים ומתגלגלים.

“כן, היא מדברת איתו.”

לא ממש מדברת, אם לדייק. נעצרתי לרגע ארוך וגנוב ליד הדלת, וקיפלתי בקפדנות את החצאיות המתנפנפות בשקית הסגולה.

היא שתקה. היא המהמה. היא צקצקה בהסכמה, היא צחקקה קצת, היא הקשיבה עוד, היא הסכימה בשתי מילים, והאזינה ארוכות. כשהתחילה לענות ממש, שמטתי את החצאיות ונמלטתי משם. אני לא רוצה להיות מהאמהות האלה חלילה, אבל האם כל כך נורא לצותת לשתיקה?

“עוד פעם מדברים?” אהרון הגיש לי את השקית הזעירה שפספסתי, והוספתי אותה לערמת השקיות.

“הוא מדבר, אם לדייק. היא בעיקר מקשיבה.”

אהרון משך בכתפו, כאילו לא הייתה משמעות לדיוק הזה. אבל הייתה. ברור שהייתה.

איך יש לו כל כך הרבה מה לומר, לחתן שלנו? וזו בכלל ליזי שהתקשרה אליו, ראיתי אותה מחייגת בדרך לחדר. איך תמיד הוא מוצא מה לספר לה באריכות כזו? זה לא התפקיד של הכלות, בדרך כלל?

איך יש לו כל כך הרבה מה לומר, לחתן שלנו? וזו בכלל ליזי שהתקשרה אליו, ראיתי אותה מחייגת בדרך לחדר. איך תמיד הוא מוצא מה לספר לה באריכות כזו? זה לא התפקיד של הכלות, בדרך כלל?

הדלת נפתחה, וליזי דילגה בקלילות על השקיות, עם הטלפון עטוף בכף ידה. הלחיים שלה זהרו בוורוד מתוק, וקצות השפתיים ריחפו מעלה

בחיוך .

“זה היה שוקי ,” היא דיווחה לי , כאילו העיניים שלה לא הספיקו . “מסכן , הוא נורא מתוסכל כי אמא שלו מתעקשת שיקנה פראק לחתונה והוא ממש לא רוצה . לאף אחד מהחברים שלו לא היה פראק והוא מתבייש . אמא שלו אומרת שזה שהחברים שלו בסגנון שונה , לא אומר שהיא צריכה להתבייש מהאחיות שלה , שיראו את הבן שלה החתן , נראה כמו סתם חבר .”

“זה בסך הכול פראק ,” מלמלתי בלי לחשוב . באמת לא הספקתי להחליט באיזה צד אני . “וזה רק יום אחד בחיים . מה יקרה אם הוא ישמח את אמא שלו ?”

“זה לא רק יום אחד !” התלהטה הילדה שלי , הכלה שלו . “שוקי אומר שזה כל החיים ככה , מאז שהוא ילד היא …”

והיא השתתקה . בבת אחת האדימו הלחיים שלה , והיא נשכה את השפתיים בהחלטיות . “בעצם…” היא קפצה חזק יותר את הטלפון . “אולי זה לא יפה שאני מספרת . זה דברים אישיים שלו שהוא סיפר לי , לא הוגן שאני משתפת אותך . סליחה …”

“בטח , ברור !” חייכתי במאמץ .

רק לפני חודש היא הייתה הבת שלי , ושוקי היה בחור . סתם בחור . ואז , לכל מילה ומשפט שלו הייתה משמעות , והיינו מוכרחות לנתח אותם יחד . להבין למה הוא לא צחק כשהתבדחה ולמה חייך כשסיפרה לו משהו אישי וקצת עצוב . לְמָה התכוון כשלגלג על שולחן השבת של אחיו , והאם לעניין שסיפר את הסיפור ההוא על הסבתא .

אבל ביום בו הוכרזו האירוסין , באולם הקטן מאחורי בית הכנסת , גבהה מחיצה בינינו . ועכשיו הבת שלי מהצד השני שלה . איתו .

“הוא משתף אותך הרבה בחיים האישיים שלו ?” שאלתי , גבי אליה . שמעתי את האנחה הרכה שלה , ודמיינתי את החיוך מתפרש ומתעגל .

“המון ! ברור ! על המשפחה שלו , הקשר עם ההורים , החברים בישיבה הקטנה , כל מיני קטעים שקשים לו , ונושאים שהוא עובד עליהם . הוא אומר ש …” עכשיו הסתובבתי , לא יכולתי להתאפק . היא השפילה ריסים , והחיוך שלה היה זעיר וכיווץ משהו בבטני . “הוא אומר שיש דברים שהוא יכול לספר רק לי , כי אף פעם הוא לא הכיר מישהו שיודע להקשיב ככה .”

*

אהרון סוגר את הדלת לאט ובעדינות, אבל מספיק בקול שאשמע שהגיע.

“חזרת!” התנשמתי וניסיתי לבחון את פניו. הוא התעסק עם הפנקס החדש שקניתי לו, וסימן משהו בעט הכחול.

“אתה חוזר מהגמ”ח של בלוך, נכון? איך היה? נתנו לך בסוף?”

“אה, בסדר. כן, הוא נתן.”

“הכול, באמת?” הוא כל כך חשש לפני שהלך. לא שאמר לי משהו, כן? אבל שמעתי אותו מתייעץ בטלפון עם חברים וותיקים שכבר חיתנו ילדים, מוודא איך בדיוק לפנות והאם צריך להשיג ערבים עוד קודם.

מעולם לא לקחנו חובות עד שאירסנו את ליזי, והדפים של הפנקס היו ישרים וחלקים ברובם. ניסיתי לא לחשוב איך ייראו עוד חמש עשרה שנה, כשאלישבע בת החמש תהיה כלה זורחת.

“לא הכול, לא. אבל אל תדאגי, אני אסתדר בעזרת השם.”

באמת לא השתוקקתי לשמוע פרטים. העדפתי לסמוך על הכתפיים הרחבות שלו, ולא לדעת בדיוק כמה ערבים צריך ובאלו תנאים ההלוואה. רציתי רק להבין איך הוא עם זה; קשה לו להיות נזקק, או שהוא דווקא מרגיש בוגר ואחראי, משתייך לחברה הוותיקה שכבר מגלגלת חובות מזמן? הוא רגוע או מעמיד פנים? הוא חושב על העתיד או רק על כאן ועכשיו?

אבל כל מה שידעתי היה מה שאמר: שיהיה בסדר, בעזרת השם.

*

עשר דקות אחרי שליזי סיימה את השיחה עם שוקי, הוא שוב התקשר. היא ריסנה חיוך והסתובבה אל השיש כדי לענות לו.

הוא פשוט תלותי, החלטתי. זה הכול. מוכרח לספר לה כל פיפס בחיים, ולא מסוגל להמשיך בלי לשתף ברגשות העמוקים שלו. זה לא טוב בהכרח, ואולי ליזי צריכה להציב גבולות. אבל השיחה הסתיימה אחרי שלושים שניות, בפרץ צחוק של הילדה שלי.

“הוא ראה משהו מצחיק בחנות והיה חייב לשתף אותי,” צחקקה הכלה. “אבל הוא מיהר, אז זה היה קצר.”

חשבתי על החתן שלנו, נשוי ואברך. יושב בכולל ומשועשע מוויכוח בין שני אברכים לפניו. מחכה לרגע שיסתיים הסדר והוא יוכל לחזור ולספר לאישה החדשה שלו.

“את בסדר, אמא?”

“בטח,” מצמצתי והתרחקתי למרפסת. “לגמרי בסדר.”

*

שנתיים אחרי החתונה שלנו, הלכתי בעקבות מודעה לשיעור ‘שלום בבית’. שמה של הרבנית היה מוכר במעורפל, ואני הצטופפתי בעזרת הנשים בין עשרות נשואות מלאות תקווה.

כל כך הרבה בעיות יכולות להיות בשלום בית, ואני לא האמנתי שהעצות של המרצה יתאימו דווקא לבית שלנו. אבל תמיד חשוב להתעשר ולשמוע, ככה טענו החברות שלי.

כשהמרצה התחילה לתת דוגמאות, רכנתי קדימה באי אמון, והעיניים שלי נפערו כדי לא להפסיד אף מילה.

“אנחנו הנשים דומות לאולם,” הבהירה המרצה. “הגברים הם כוך.”

כמה נשים צחקקו, אבל אני בלעתי את רוקי והתעלמתי מהן.

“לנו יש עולם שלם של רגשות ומחשבות, חלומות ותתי קטגוריות של חוויות. אצלם הכול מצטופף ביעילות למקום קטן ומסודר אחד. והם באמת חושבים שהם לא זקוקים ליותר מזה, עד שהם פוגשים אותנו.”

אהרון פגש אותי. ולא הצלחתי להוציא אותו משם.

“אנחנו לא צריכות להיפגע או להרגיש דחויות, חס וחלילה. רק להבין שככה הם; שונים מאיתנו. אבל גם להם יהיה נוח ומשוחרר יותר באולם מרווח שמתאים לכל הרגשות שעד עכשיו התכווצו יחד. אז התפקיד שלנו, הנשים, זה לעזור להם לעבור לשם. בכל פעם שהבעל שלך משתף, אפילו שיתוף זעיר וקטן וחסר משמעות, תתנפלי על הפתח. זה נשמע נורא, נכון? אבל ככה זה. תאחזי בכל הכוח בסדק, ותפערי אותו כמה שאת יכולה. תמתחי ותמשכי, עד שייפתח לך אולם מוצף אור יקרות. כי הם רוצים את זה, למרות שהם לא יודעים איך, ולא מאמינים שהשיתוף הזה חסר להם. נעזור להם לפתוח, ונגלה עולם שלם ועשיר של רגשות.”

העיניים שלי התמלאות בדמעות כשהאולם ההוא צף בראשי, ובו שנינו יושבים על ספה מרווחת, כמו מלך ומלכה.

יומיים לא מצאתי שום סדק, אפילו לא חרך. ביום השלישי אהרון חזר הביתה ונראה מותש.

“הכול בסדר?” ביררתי מפתח הכוך.

“כן, לא, לא יודע. סתם, החברותא שלי עבר כולל ואין עכשיו מישהו פנוי שמחפש חברותא.”

“אוי!” נאנקתי בשבילו, נאחזת בחשאי בשולי המפתן. “איך זה גורם לך להרגיש?”

“מה?” הוא נראה מבולבל ופתח את הארון מעליו להוריד את הקפה. “לא יודע, אני די עייף.”

“אתה מרגיש דחוי?” התעניינתי בקול נמוך. “כאילו, למרות שזו לא אשמתך, זאת לא הרגשה נעימה להיות לבד, נכון?”

“אתה מרגיש דחוי?” התעניינתי בקול נמוך. “כאילו, למרות שזו לא אשמתך, זאת לא הרגשה נעימה להיות לבד, נכון?”

“אני לא ילד, שושי.” הוא אמר בשקט והדליק את הקומקום.

“אני יודעת,” הסכמתי. “אבל בטח זה מזכיר לך את הילדות, לא? את כל הפעמים שלא היה לך ליד מי לשבת? אמא שלך סיפרה לי שאף פעם לא קבעת עם חבר לפני תחילת השנה.”

הוא פלט נשיפה ארוכה ומאומצת. “כי אף פעם לא היה אכפת לי ליד מי לשבת.”

“טוב, אבל זה לא מלחיץ קצת? כי עלול להיות מצב שיתקבע לכולם שאין לך עם מי ללמוד, ואתה זה האיש שיושב תמיד לבד.”

“החברותא. שלי. עבר. כולל.” המילים שלו היו איטיות ומדודות, והשפתיים שלי נשמטו. “זה כל מה שקרה.” ואז הוא השאיר את הכוס עם גרגרי הקפה על השיש, והלך לסלון.

*

“ככה זה, גברים לא אוהבים לשתף,” הודתה אחותי. “אבל אל תפסיקי לנסות.”

אז ניסיתי לא להפסיק.

כשחזרנו משבת אצל ההורים שלו, ואהרון צנח על הספה בעיניים עצומות, נשארתי קשובה ליד דלת הסלון. “אני תמיד גמור כשאני חוזר מירושלים,” הוא מלמל לתקרה.

“כי קשה לך להיות שם?” חמקתי לקיטון שלו. “כי הם דורשים ממך להיות מה שאתה לא? או שהיה קשה לך ללמוד עם אבא שלך בצהריים?”

“לא.” הוא נעמד בתנועה חלקה אחת, ועקף אותי בדרכו אל המטבח, מותיר אותי בגומחה החשוכה לבד. “כי הנסיעה הייתה ארוכה.”

*

שוקי הגיע ביום שישי, עם עניבה ירוקה וחיוך מסוחרר שהוא לא הפנה לאהרון.

הקטנים התקפלו על הרצפה עם משחק הקופסה שאמא שלו שלחה, וליזי והחתן התיישבו על הספה. היא סיפרה לו משהו והניפה את הפוני הצידה, והוא צחק. הוא הוסיף משפט והיא חייכה לריפוד. הוא הדגים באריכות ובתנועות ידיים, והיא הקשיבה בריכוז והנהנה.

התעשתי ויצאתי משם.

הספקתי לראות את אהרון מציץ מהמטבח, והוא נסוג מיד כשנכנסתי. “רק בדקתי שהכול בסדר,” התנצל בעלי.

“זה מה שגם אני עשיתי,” חייכתי אליו, אשמה כמותו.

“זה טוב, נכון?” הוא התעסק בשקית הניילון הריקה שהכילה כנראה את משחק הקופסה. “לראות אותם ככה מסתדרים יפה, מוצאים כל הזמן על מה לדבר.”

בהיתי בו, בבעל שאני מכירה כבר עשרים שנה, ולפעמים עייפה מלנסות להכיר יותר. ורציתי לשאול.

האם גם בו יש את תמהיל הרגשות המבלבל והאסור כשהוא צופה בהם, בבת ובחתן? האם גם הוא חש אושר וגעגוע, ציפייה וקנאה, כמיהה והחמצה?

לקחתי נשימה עמוקה, ורגע לפני שהדפתי את הסדק, נשפתי אותה חזרה החוצה.

אולי יש בעלים שמחכים לפתח כזה כדי לעבור דרכו בגו כפוף. אולי אחרים, כמו אהרון, צריכים שישים שנה של ניסיונות, ורק אז זה יצליח. אבל אני לא מוכנה להרוס את השנים הקרובות בשביל העתיד המעורפל ההוא.

“נכון,” הסכמתי בפשטות. כי זה טוב. זה וודאי טוב.

אהרון חייך אלי, הושיט לי פרוסת עוגה שאפיתי, ונשאר שם לצידי.